

Parlament de les Illes Balears

**“APORTACIÓ DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS ALS
DEBATS POLÍTICS EN ELS PARLAMENTS REGIONALS” PER AL
PROJECTE CALRE I CdR**

Parlament de les Illes Balears

Parlament de les Illes Balears

INDEX DE CONTINGUTS

I.- INTRODUCCIÓ.....	3
II.- INSULARITAT.....	4
III.-AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA.....	11
IV.- FRAGILITAT DE LES ILLES DAVANT EL CANVI CLIMÀTIC. IMPULS DE LES ENERGIES RENOVABLES.....	15
V.-CICLE DE L'AIGUA.....	18
VI.-COSTA I AIGÜES MARÍTIMES.....	19
VII.-OCUPACIÓ, COMERÇ, INDÚSTRIA, DIGITALITZACIÓ, R+D+I I ECONOMIA CIRCULAR.....	21
VIII.-PRIORITATS DESPRÉS DE LA COVID-19.....	23

Parlament de les Illes Balears

I.- INTRODUCCIÓ

Des del Parlament de les Illes Balears considerem que el principi de subsidiarietat ha de ser present en tot el procés legislatiu de la Unió Europea (UE), la qual cosa significa que les decisions han de prendre's en el nivell governamental que serveixi millor a l'interès públic i, sempre que sigui possible, en el nivell local.

Per a la consecució d'aquests objectius, és indubtable que les institucions més pròximes als ciutadans, les entitats locals i regionals, han de ser tingudes en compte no sols en el moment de l'aplicació, sinó fonamentalment, en el de la formulació de les polítiques i legislació. Per això, considerem d'especial rellevància aquest projecte pilot impulsat per la Conferència d'Assemblees Legislatives Regionals d'Europa (CALRE) amb la cooperació del Comitè Europeu de les Regions (CdR).

El Parlament de les Illes Balears reconeix l'important paper que juga el CdR, clau perquè la legislació europea s'adapti millor a les necessitats i peculiaritats de les seves col·lectivitats territorials. I manifesta que la participació de les regions en la presa de decisions enforteix la idea d'una Europa forta i pròxima al ciutadà i atorga legitimitat democràtica a les institucions europees.

Resulta inconcebible parlar actualment d'Europa sense fer referència a la seva dimensió regional. Gràcies al CdR, les regions ja no som només espectadors en el procés decisor de la Unió. I ja ningú qüestiona que el procés legislatiu necessita de la seva aportació, ja que els ens regionals i locals són majoritàriament el nivell administratiu en el qual s'aplica la normativa que emana de les institucions europees. Així mateix, el CdR ens permet compartir i intercanviar experiències, bones pràctiques i valors, així com construir un futur junts. I des de les Illes Balears sempre hem tingut molt present que les regions són i han de ser la punta de llança de la integració europea.

De fet, la nostra Comunitat Autònoma, a través dels nostres representants en el Govern de les Illes Balears, sempre ha participat molt activament en el CdR, en el qual creiem fermament ja que dóna veu a les regions en el procés legislatiu i decisor europeu. A més, el Govern de les Illes Balears va ser peça clau en la constitució del Grup interregional de regions insulars dins del CdR i que es va constituir el 2 de juny de 2015.

Parlament de les Illes Balears

Des de les Illes Balears sempre hem traslladat la necessitat que les iniciatives europees tinguin en compte els reptes i efectes als quals s'enfronten les illes a l'hora d'aplicar la normativa europea derivada de la insularitat.

Si bé, considerem que les assemblees i parlaments regionals tenen un paper fonamental en la fase prelegislativa i legislativa, més enllà del que tenen i han de tenir els governs regionals. És per això que des del Parlament de les Illes Balears traslladem la present proposta a la CALRE perquè pugui ser enviada a la Comissió Europea.

II.- INSULARITAT

El nostre territori es caracteritza per una sèrie de circumstàncies lligades a la insularitat mediterrània, que sotmet al territori a una doble perifèria: una perifèria lligada al fet insular (amb fenòmens de doble i triple insularitat) i una perifèria lligada a la posició geogràfica (per la seva ubicació en la conca Mediterrània).

D'acord amb l'indicador de pressió humana (IPH), a les Illes Balears el nombre màxim de persones que hi ha hagut en un mateix dia és de 2.074.004 persones, el mes d'agost de 2017. Des de 1997 s'observa una tendència d'augment de població resident i visitant equivalent a 62,5 persones diàries per a totes les nostres illes. Tot això fa que tinguem un IPH mitjà amb un augment de 23.411 per a totes les Balears. Mentre que la presència de superfícies artificials en el primer quilòmetre de costa ha augmentat en un 37,6%.

El nombre de places turístiques registrades ha passat de 14.609 places en 1959 a 575.196 el 2018, amb un increment de més de mig milió al llarg de 59 anys. A més, el nombre de turistes que han visitat les Illes Balears ha passat de 320.000 en 1959 a 16,6 milions en 2018, la qual cosa suposa un increment de 16 milions de turistes en 59 anys. Al present segle, l'increment ha estat de 8 a 16 milions. Aquests indicadors exemplifiquen el model socioeconòmic del nostre arxipèlag.

La xifra de turistes que ens visiten cada any provoca l'increment d'una població flotant que modifica l'IPH, alterant la càrrega demogràfica que suporta el territori amb una sèrie de conseqüències: una retroalimentació del sistema que manté un creixement sostingut de l'activitat turística (representant un 45% del PIB i la constant terciarització del teixit socioeconòmic). I, com a conseqüències directes, una gran dificultat per a avançar cap a una diversificació de l'economia i unes altes taxes d'aban-

Parlament de les Illes Balears

donament escolar, moltes vegades lligat a la mateixa terciarització del nostre model, així com una gran influència sobre els recursos consumits i els residus produïts, amb la necessitat de comptar amb unes infraestructures adaptades al model. Amb un sector primari en recessió i un sector secundari inexistent o limitat (amb l'excepció de Menorca).

La cultura ha de ser un element de cohesió social. El model socioeconòmic que tenim globalitza en la precarietat. Destina la població de les Illes Balears a consolidar un model de gran pressió humana sobre el territori durant uns mesos que té com a conseqüència un allunyament del territori. El territori és observat com l'escenari per a desplegar les activitats socioeconòmiques i no un territori per a desenvolupar models de vida per a la gent que l'habita.

Per la qual cosa, a l'hora de prendre decisions hem de tenir en compte, entre altres factors:

- L'aïllament respecte al continent
- L'elevat cost afegit dels transports marítims i aeris
- Una major carestia de la vida
- La problemàtica relacionada amb l'habitatge
- La limitada extensió del nostre territori
- L'extensió de la costa i la qualitat de les nostres aigües marítimes
- Els recursos pesquers limitats
- L'escassetat dels recursos hídrics i la feblesa dels ecosistemes de cadascuna de les illes
- L'escassetat de fonts d'energia i major cost dels productes energètics
- La dificultat de gestió de residus
- L'escassetat de mà d'obra especialitzada
- El creixent i insuficient marc públic i privat d'impuls innovador a les empreses
- La dificultat d'accés en l'educació i a la sanitat
- La baixa productivitat
- La necessitat d'avançar cap a un model turístic sostenible i a la qualitat del turisme
- L'increment dels preus en els costos de producció agropecuària

Parlament de les Illes Balears

I això es veu agreujat en el cas de les illes menors, com són Menorca i Eivissa, que pateixen una doble insularitat, per la seva dependència de Mallorca per a molts aspectes. I encara més complicat resulta el cas de Formentera, en el qual es pot parlar d'una triple insularitat, en dependre per a moltes qüestions de l'illa d'Eivissa.

El sobrecost dels serveis públics és molt important, agreujat per la fragmentació i discontinuïtat del territori en illes de diferent grandària (doble i triple insularitat). Sobrecosts en l'eliminació de residus que requereixen per la seva especificitat el trasllat a altres illes o a la península; preus de serveis bàsics com els serveis aeris sanitaris (ambulància); sobrecosts en formació universitària per desplaçaments allunyats del lloc de residència en molts estudiants en una proporció molt més elevada que en el territori peninsular i molts altres.

Moltes de les problemàtiques a les quals s'enfronten les Illes Balears són compartides amb l'arxipèlag de Canàries i amb altres illes europees, sobretot mediterrànies, per la qual cosa des de fa diverses dècades els representants de les illes han unit esforços perquè des de les diferents instàncies estatals i europees, es reconegui que la insularitat condiciona el desenvolupament econòmic i social dels nostres territoris.

És una constatació, per tant, que el nostre govern regional, el Govern de les Illes Balears, es veu condicionat a l'hora de desenvolupar les seves diferents polítiques per les dificultats inherents a la insularitat. Aquestes dificultats venen reconegudes per la Unió Europea (UE) en el seu Dret primari (vegin-se els articles 174 i 175 del Tractat de Funcionament de la UE (TFUE)), que estableix la necessitat d'adoptar mesures especials per a reforçar la cohesió econòmica, social i territorial de les regions amb desavantatges naturals, entre les quals s'inclouen les regions insulars. Per tant, el Primari de la Unió Europea reconeix com a regions desfavorides i amb desavantatges permanents greus a les illes, independentment del seu desenvolupament econòmic.

Malgrat això, les regions insulars no han rebut un tractament correcte significatiu per part de les diferents polítiques comunitàries ni en el paquet legislatiu que engloba els reglaments relatius als fons europeus. (a diferència del que ha passat amb els articles 349 i 355 del mateix Tractat, que afecten les considerades regions ultraperifèriques).

Parlament de les Illes Balears

El Parlament de les Illes Balears considera que la presa en consideració de les regions insulars podria millorar-se si la Comissió Europea tingués present el recollit en l'article 174 i 175 del TUE en les seves propostes legislatives en múltiples àmbits.

Els desavantatges naturals de les regions insulars, han de pesar amb major força en el disseny de les noves polítiques europees, especialment en la política regional i de desenvolupament rural, durant el debat sobre el següent període financer perquè, per tant, es pugui dotar a aquestes zones afectades per un alt índex de vulnerabilitat demogràfica d'un pressupost i d'instruments específics. Entre els instruments podria incloure's un augment de les taxes de cofinançament a les regions afectades per aquests desafiaments.

En conseqüència, el Parlament de les Illes Balears trasllada a la Comissió Europea:

- **La necessitat d'aconseguir desenvolupar les polítiques europees en igualtat de condicions a les regions continentals, tal com preveu l'article 174 del TFUE. Que adopti les seves polítiques i mesures que tinguin en compte l'article 174 del TFUE, tal com s'ha desenvolupat l'article 349 del TFUE per a les regions ultraperifèriques. I considerar amb caràcter general el fet insular com a element diferenciador, així com adaptar els actuals instruments de finançament de la UE (incloent la nova Política de Cohesió) en la condició específica dels territoris insulars, d'acord amb l'article 174 del TFUE.**
- **Desenvolupar una estratègia política específica per a les illes del mediterrani, amb mesures compensatòries del fet insular i emmarcada en els Objectius de Desenvolupament Sostenible.**
- **Establir estudis d'impacte territorial previs amb els objectius d'evitar repercussions negatives i contradiccions, i reforçar la cohesió territorial. Aquesta avaluació d'impacte territorial s'hauria de posar en marxa per a cada política i programa europeu, i hauria d'incloure a les illes com una categoria especial de territori. Es**

Parlament de les Illes Balears

tractaria d'un estudi previ similar al ja establert per a les regions ultraperifèriques.

- La necessitat de crear dins de la DG REGI un Grup Interserveis sobre Cohesió territorial que inclogui diverses direccions generals amb l'objectiu de coordinar les polítiques europees perquè estudiïn a priori l'impacte de la legislació i normativa europea a les regions insulars donat la seva peculiaritat de la insularitat. Aquesta avaluació d'impacte és especialment necessària en el cas de les polítiques de transport, de medi ambient i d'energia. La UE està realitzant esforços específics per a fer costat a unes certes categories de regions, entre elles les ultraperifèriques, les regions de països candidats, les zones rurals, entre altres. La DG REGI des de fa un temps té una Unitat de Coordinació de qüestions relacionades amb les Regions Ultraperifèriques i, per tant, considerem que hauria de comptar amb aquest grup o unitat per a abordar les necessitats i especificitats de les regions insulars.
- Que la Comissió Europea elabori una Estratègia sobre les vulnerabilitats inherents en els territoris insulars amb actuacions coordinades entre les illes, els Estats membres i la UE.

2.1 Compensació dels costos addicionals derivats de la insularitat

En primer lloc, el Parlament de les Illes Balears vol aclarir que compensar els costos addicionals de la insularitat no és reclamar un tractament especial com un privilegi, ni una política que trenqui la lliure competència sinó tot el contrari: és una condició necessària perquè les empreses de les Illes puguin competir en igualtat de condicions amb les empreses del continent (principi de continuïtat territorial).

El principi d'igualtat de tots els ciutadans europeus ha de traduir-se en polítiques efectives per a compensar els costos de la insularitat. Les polítiques regionals, estatals i europees haurien d'anar dirigides a implementar el principi de continuïtat territorial. És a dir, que el cost de desplaçament de persones i mercaderies entre el continent i les illes quedés neutralitzat per polítiques de compensació d'aquests costos.

Parlament de les Illes Balears

A Espanya, les autoritats regionals i estatals tenen polítiques dirigides cap a aquest objectiu. El problema és que les polítiques europees de la competència poden arribar a limitar de manera excessiva, les ajudes que les autoritats locals puguin donar a les empreses radicades a les illes per a compensar els costos de la insularitat.

2.2 Transport. Ajudes de *mínimis*

Ha de millorar-se la connectivitat dels territoris continentals europeus amb les regions insulars, ja que no s'aconseguirà un espai europeu únic de transport si les empreses i els ciutadans no compten amb unes condicions equitatives d'accés als territoris. El Comitè Europeu de les Regions ha demanat en diversos dels seus dictàmens que s'apliqui una menor tarifació en els territoris insulars.

A les illes, els costos addicionals lligats al transport, ja que la seva accessibilitat es veu limitada al transport aeri o marítim, impedeixen que les empreses insulars puguin competir en peus d'igualtat amb les empreses del continent. Per aquest motiu, les normes europees relatives a les ajudes d'Estat de finalitat regional haurien de modificar-se, de manera que totes les illes puguin beneficiar-se d'un règim d'ajudes directes a les empreses insulars destinades a compensar els sobre costos del transport.

En el transport de mercaderies, aquest sobre cost, s'acaba traslladant al consumidor i les empreses són menys competitives i a més condueix a la desindustrialització i la pèrdua de llocs de treball qualificats. Els costos de transport de mercaderies duplica i fins i tot quadruplica els que es produeixen de mitjana en els territoris continentals.

En aquest sentit, el Reglament (UE) 1407/2013 de la Comissió de 18 de desembre de 2013 relatiu a l'aplicació dels articles 107 i 108 del TFUE a les ajudes de *mínimis*, preveu un règim especial d'autorització d'ajudes al transport per a les regions ultraperifèriques i regions amb baixa densitat de població.

Les regions insulars, haurien de poder aplicar aquestes ajudes, sense que disminueixin gradualment ni siguin limitades en el temps, i es destinin a compensar costos de transport. Aquest Reglament impedeix que les autoritats locals puguin compensar els costos del trànsit de mercaderies per sobre d'un determinat llindar (200.000 € cada tres

Parlament de les Illes Balears

anys). Malgrat que aquest llinar s'ha incrementat significativament de manera provisional per mor de la crisi generada per la Covid-19 (fins a 800.000 €), no hi ha garanties que l'increment se sostingui en el temps i, a més, només es poden beneficiar empreses que hagin entrat en crisi a causa de la pandèmia, cosa que no soluciona el problema de fons.

Per això, des del Parlament de les Illes Balears sol·licitem a la Comissió Europea:

- **Una modificació d'aquest Reglament (UE) 1407/2013 amb l'objectiu d'eximir a les regions insulars de la regla de *mínimis* perquè les empreses radicades a les illes puguin competir en igualtat de condicions que els territoris continentals, fet que ara no es produeix pels majors costos de la insularitat.**

2.3 Obligacions de servei públic en rutes aèries (OSP)

La liberalització del sector del transport aeri europeu ha provocat la desaparició de moltes ajudes estatals a la navegació, la legislació europea preveu el mecanisme d'obligacions de servei públic (OSP). Concretament, el Reglament (UE) Núm. 1008/2006 estableix les condicions baix els quals es pot autoritzar l'establiment d'obligacions de servei públic en rutes aèries. Es puguin establir obligacions de servei públic per a garantir unes prestacions mínimes de serveis aeris que compleixin requisits en matèria de continuïtat, regularitat, preu o capacitat mínima. Actualment, existeixen unes 250 rutes declarades OSP en tota Europa.

Desgraciadament, les autoritats europees han interpretat aquests criteris de manera uniforme, tant per obligacions de servei públic entre dos aeroports del continent com per obligacions de servei públic entre un aeroport insular i un aeroport del continent.

Faria falta, per tant, ponderar la dependència gairebé exclusiva que les Illes tenen d'aquesta mena de connexió i, per tant, el fet que hi hagi un determinat nombre de vols (per exemple cinc diaris) no vol dir que es compleixin els requisits de connectivitat que necessita un territori insular. A aquesta qüestió, a més, caldria sumar la política tarifària abusiva que sovint apliquen algunes aerolínies en determinades rutes.

Parlament de les Illes Balears

Per aquest motiu, considerem de vital importància que la Comissió Europea:

- **Plantegi una revisió de les normatives i reglaments sobre OSP en els transports aeri i marítim amb l'objectiu d'incloure els criteris d'insularitat perquè es puguin establir OSP en determinades rutes aèries que resultin vitals per al desenvolupament econòmic i social de les regions insulars.**

III.- AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA

3.1 Sector agropecuari i agroalimentari

El sector agropecuari és un sector estratègic per al conjunt de les Illes Balears. Aquest sector també pateix a causa dels costos de la insularitat i la doble insularitat, que dificulten el seu desenvolupament. De fet, la insularitat suposa un cost addicional de 38 milions d'euros anuals al sector agrícola de les Illes Balears i és el principal factor condicionant del desenvolupament del sector agropecuari i agroalimentari.

Règim Especial Agrari per a les Illes Balears en el marc de la futura PAC 2021-2027

La consideració d'aquesta insularitat en l'aplicació de la Política Agrària Comuna (PAC), es recull en sengles Reglaments; Reglament 228/2013 de 13 de març pel qual s'estableix el Programa d'Opcions Específiques d'Allunyament i Insularitat (POSEI) i el Reglament 229/2013 de 13 de març pel qual s'estableix Mesures Específiques en Agricultura per a les Illes Menors de la Mar Egea.

El reconeixement d'aquesta condició d'insularitat ha estat una reclamació històrica del sector agropecuari balear. El document “SOS Agricultura Balear” de gener de 2012 va marcar un camí per a l'elaboració de la proposta del Règim Especial Agrari per a les Illes Balears. El 24 d'abril de 2012, el Parlament balear va aprovar per unanimitat una Moció instant el govern de la nació a incloure en el següent període de programació de 2014 - 2020 un Règim Especial Agrari per a les Illes Balears. Anys després, i en l'inici de les negociacions de la PAC post 2020, la Comissió d'Agricultura, Pesca i Alimentació del

Parlament de les Illes Balears

Congrés dels Diputats va aprovar una Proposició No de Llei instant el govern a recollir en la nova PAC un Règim Agrari Balear.

El sector agrari ha passat en 8 anys d'aportar un 1,4% al PIB Balear a un 0,59% en 2019, i encara que té un pes econòmic sens dubte petit, mantenir i desenvolupar el sector agrari i ramader amb les seves activitats connexes agroalimentàries, constitueixen no sols una possibilitat de creació d'ocupació, sinó una necessitat essencial per a mantenir l'equilibri territorial, la gestió dels ecosistemes i paisatges de les nostres illes, la conservació del patrimoni cultural immaterial i una senya d'identitat bàsica en relació al sector turístic.

La situació que pateixen les nostres Illes no és reconeguda per la pròpia PAC, que s'aplica injustament en Balears i, que no sols no compensa, sinó que castiga el sector balear. Així, el valor mitjà per dret de pagament bàsic en Balears situa en 113,04 €, la qual cosa implica 30,45 € per sota de la mitjana nacional. El que rep un perceptor mitjà de PAC en Balears és 3.343 €, la qual cosa significa, 1.781 € menys que el perceptor mitjà a nivell nacional. Les raons són evidents i deriven d'un sistema que estableix com a criteri gairebé absolut la superfície, i que afavoreix a produccions continentals extensives.

Per això, des del Parlament de les Illes Balears sol·licitem a la Comissió Europea:

- **Promoure el reforçament dels criteris d'insularitat en les línies estratègiques de la PAC, en línia del que s'ha exposat fins ara perquè el sector agropecuari de les Illes pugui competir en igualtat de condicions.**
- **Un adequat encaix de les Illes Balears en la futura PAC 2021 – 2027 per a respondre als objectius de la PAC que determina garantir la viabilitat i extensió de l'agricultura i la ramaderia en tot el territori de la Unió Europea.**
- **Avançar en l'aprovació d'un Reglament Específic de Mesures per al sector agropecuari de les Illes Balears.**
- **Una adequada aplicació dels articles 107 i 108 del TFUE en relació a les ajudes de *mínimis*. Eliminar els límits establerts per les ajudes de *mínimis* al sector agrari i ramader en el Reglament 1408/2013 de 18 de desembre de 2013 i a través del Reglament 1407/2013 de 18 de desembre de 2013 a les indústries agroalimentària.**

Parlament de les Illes Balears

- **Revisar el llistat de l'Annex I del TFUE en relació a l'article 38 en la seva aplicació als territoris insulars, i en concret a les Illes Balears.**
- **Revisar el Reglament 702/2014 de 25 de juny de 2014 d'ajudes d'Estat als sectors agrícoles i ramaders compatibles amb el mercat interior per a donar una millor resposta a les necessitats dels sectors en els territoris insulars, i en concret a les Illes Balears.**

3.2 Política Pesquera

L'arxipèlag balear és una àrea de pesca individualitzada en la qual les pesqueres pròpies són explotades per una flota professional de 304 embarcacions que només pesca en aigües de Balears i ven gairebé tota la seva captura (3.179 tones en 2018) en canals de comercialització de les Illes Balears. El 80% de les embarcacions s'inclouen dins del segment de les arts menors, i un 20% repartit entre les arts del cercol i d'arrossegament.

Les Illes Balears se situen a la mar Mediterrània, la gestió pesquera de la qual té particularitats importants. Els informes més recents de la FAO, indiquen una recuperació biològica de tots els estocs pesquers. Espanya al costat de Balears en aquest cas, porta temps aplicant mesures que busquen realitzar una pesca a un nivell de sostenibilitat màxim. Al llarg dels últims 12 anys s'han vingut aplicant una sèrie de Plans de Gestió al Mediterrani, que han vingut reduint l'esforç pesquer davant la situació preocupant de moltes de les espècies principals en les pesqueres d'aquest calador.

En aquest context, el Parlament dels Illes Balears considera que la Mar Mediterrània no pot gestionar-se de la mateixa forma que la resta de les àrees de pesca. El Mediterrani té particularitats molt concretes no sols relacionades amb la seva biologia marina, sinó per la seva ubicació geogràfica, la seva forta pressió antròpica, la multitud d'usos i els diversos nivells de desenvolupament dels països que ho compartim. D'altra banda, la mateixa estructura econòmica del sector de la pesca en el Mediterrani no té les mateixes característiques que en altres zones. La grandària de les embarcacions és molt menor, el predomini d'arts de pesca menors és majoritari i els canals de comercialització són molt més curts que en altres zones.

Per això, demanem a la Comissió Europea que tingui en compte aquesta especificitat i no abordi la política pesquera amb els mateixos paràmetres que estableix per a l'Atlàntic Nord i, en aquesta línia, li instem a:

Parlament de les Illes Balears

- Desenvolupar una estratègia de cooperació amb els països de la riba sud del Mediterrani. El contrari no aconsegueix els resultats esperats i no permet compartir responsabilitats.
- Avançar en una normativa europea que de manera adequada estableixi la definició de la pesca artesanal de manera que l'aplicació de la Política Pesquera Comuna permeti articular mesures de foment de l'economia de les comunitats costaneres.
- Realitzar un repartiment més just de les quotes pesqueres, sota el criteri general d'un repartiment lineal per caladors, vaixell, tripulants i tipus d'art. Aquest nou repartiment haurà d'assegurar uns marges raonables i suficients d'ingressos dignes als productors i productores, un accés al REPA.
- Desenvolupar una Estratègia i Normativa específica per a Reserves Marines. Les reserves marines són un instrument de gestió sostenible de la pesca que ha demostrat el seu èxit. Balears és referència europea i mediterrània en aquest model de gestió. El Reglament (CE) num. 1967/2006 del Consell, de 21 de desembre de 2006, relatiu a les mesures de gestió per a l'explotació sostenible dels recursos pesquers en la mar mediterrània i el Reglament (UE) num. 1380/2013 del Parlament Europeu i del Consell, d'11 de desembre de 2013, sobre la política pesquera comuna les recullen. No obstant això, en aquest moment requeririen un desenvolupament específic. La gestió de les reserves marines implica un esforç científic, tècnic i de personal molt alt que ha de ser recompensat.
- Establir mesures eficaces enfront de la contaminació, molt sensible als abocaments i a la falta de depuració d'aigües en les nostres zones litorals molt massificades. Per a això també s'incrementarà l'esforç investigador que permeti tenir informació clara sobre la incidència de la contaminació, els microplàstics i el canvi climàtic en els estocs pesquers, l'evolució de les espècies i l'estat dels ecosistemes, de manera que sigui possible implementar mesures eficaces per a assegurar el futur del nostre sector i el nostre territori.
- Estudi, gestió i control de la pesca esportiva de manera específica i separada de la pesca professional. No comptem amb estudis complets que indiquin quant suposa l'esforç pesquer de la pesca esportiva, però els càlculs disponibles mostren que en

Parlament de les Illes Balears

les Illes Balears pot representar el 50% de l'esforç pesquer de la pesca professional. És imprescindible en aquests moments una major dedicació, estudi i normativa per part de la Unió Europea.

IV.- FRAGILITAT DE LES ILLES DAVANT EL CANVI CLIMÀTIC. IMPULS DE LES ENERGIES RENOVABLES

Un dels reptes principals de les illes mediterrànies i especialment de les Illes Balears és fer compatible el creixement econòmic i la prosperitat (així com la recuperació de l'activitat econòmica i laboral de la greu crisi provocada per la Covid-19) amb la gestió i la preservació dels valors ambientals.

El territori reduït de les Illes Balears, l'escassetat dels seus recursos hídrics i la feblesa dels ecosistemes de cadascuna de les illes han de merèixer una especial atenció per part de les institucions europees en desenvolupament del qual preveu l'article 174 del TFUE, amb l'impuls de línies de finançament que complementin les polítiques i actuacions de les autoritats locals dels diferents nivells competencials.

En aquest sentit, les Illes Balears disposen de nombrosos hàbitats declarats d'interès comunitari a partir de les diferents regulacions ambientals europees i sobre biodiversitat, la preservació dels quals s'ha de fer compatible amb el desenvolupament econòmic i social de cadascuna de les societats insulars, l'escassetat territorial i la pressió demogràfica derivada de l'activitat econòmica essencialment terciària i de l'existència d'una nombrosa població flotant.

Aquestes mateixes consideracions econòmiques i demogràfiques expliquen la dependència de les Illes Balears de l'energia generada a l'Europa continental així com l'excessiva dependència encara dels combustibles fòssils, malgrat que ja s'ha iniciat la transició energètica de les nostres illes cap a les energies renovables.

Si bé és cert que l'emergència climàtica és una amenaça global que requereix respostes globals, les Illes Balears, per les seves característiques geogràfiques, són un territori especialment fràgil davant aquest fenomen. Ara bé, també cal reconèixer que són un dels territoris pioners en aquesta lluita: el passat 2019 el Parlament de les Illes Balears va aprovar la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de Canvi Climàtic i Transició Energètica de les Illes Ba-

Parlament de les Illes Balears

leers, una llei pionera que marca la fita d'aconseguir la neutralitat de les emissions per a l'any 2050, un objectiu compartit amb les institucions europees.

D'altra banda, les illes de Mallorca, Menorca i Eivissa estan incloses en el projecte “Clean Energy for EU Islands”. La inclusió d'aquestes tres illes de l'arxipèlag en aquest projecte demostra la voluntat de convertir-se en territoris pioners en la transició energètica.

Per tots aquests motius, fa falta que les institucions europees assumeixin els compromisos econòmics i d'inversions necessaris perquè les Illes Balears puguin aconseguir els objectius de descarbonització i transició energètica marcats.

Dins d'aquest context d'assetjament climàtic, els territoris insulars s'han convertit en els espais més afectats. En el cas de les Illes Balears, cada vegada més, s'experimenten fenòmens catastròfics lligats a aquest nou escenari climàtic (fenòmens costaners, pluges torrencials, inundacions, torrentadas, trombes marina, etc.).

Per tant, es fa imprescindible impulsar una Agenda Verda amb estratègies i polítiques que desenvolupin un ús sostenible del territori i de la costa, una protecció adequada dels nostres espais protegits i que influeixin en un canvi d'hàbits cap a les pautes de consum elèctric, d'aigua i de generació de residus.

La gestió integrada de les zones costaneres és fonamental, ja que l'ordenació de l'espai marítim és determinant per a la sostenibilitat del turisme, el transport, la pesca, les activitats aquícoles i per a prioritzar la protecció ambiental.

En matèria energètica el factor de la insularitat resulta determinant en el model productiu de les Illes Balears. La transició energètica i l'economia verda ha de ser una prioritat per a la prosperitat econòmica i social de Balears, una regió caracteritzada en les últimes dècades per l'enorme pes relatiu del sector turisme, arribant a suposar el 35% del PIB en 2019. D'aquesta manera, una transformació intel·ligent per a avançar en la creació d'ocupació estable i de qualitat, una major autonomia en sectors i cadenes de valor estratègics per a la ciutadania i un millor aprofitament dels nostres recursos, es traduirà en millores que siguin palpables i sostingudes en el temps.

Les illes són sistemes aïllats o semi aïllats des del punt de vista energètic, per la qual cosa la combinació de les energies renovables amb sistemes d'emmagatzematge energètic permetria simular, així com explorar sobre dades reals, les possibilitats d'emmagatzematge energètic i desenvolupar sistemes de generació i gestió distribuïts (xarxes intel·ligents).

Parlament de les Illes Balears

Per això, des del Parlament de les Illes Balears donem suport a la proposta del Pacte Verd Europeu publicada al desembre de 2019 dirigida a construir prosperitat mitjançant una economia climàticament neutra i circular. I li demanem a la Comissió Europea més concreció i desenvolupament del Pacte Verd Europeu.

En aquest sentit, i en aquest àmbit, des del Parlament dels Illes Balears demanem a la Comissió Europea:

- **Que l'Estratègia de Biodiversitat de la UE serveixi per a reconciliar el creixement econòmic i la conservació de la biodiversitat, així com per a millorar el marc de cooperació entre l'activitat comercial i la conservació de la naturalesa. Aquesta estratègia ha de contribuir a frenar fenòmens associats al canvi climàtic mitjançant la preservació i recuperació el capital natural d'Europa. I promoure línies de finançament específiques per a afavorir la preservació de la biodiversitat, garantint la seva compatibilitat amb el desenvolupament econòmic i social, en el marc dels actuals instruments de finançament de la UE així com a incorporar-lo a la nova Política de Cohesió.**
- **Promoure polítiques de protecció del medi marí mediterrani així com de reducció d'emissions contaminants per part dels vaixells d'acord amb les estratègies globals de lluita contra el canvi climàtic i la contaminació i els criteris de l'Organització Marítima Internacional (OMI).**
- **Promoure línies de finançament específiques per a afavorir la transició energètica a les energies renovables així com l'establiment de règims reguladors específics en matèria d'energia que contemplin la condició insular, tot en el marc dels processos de descarbonització iniciats per la Unió Europea.**
- **Promoure regulacions i línies de finançament específiques (en el marc dels actuals instruments de finançament de la UE així com a incorporar-lo a la nova Política de Cohesió) que complementin les polítiques i actuacions de les autoritats locals dels diferents nivells competencials per a garantir l'ús eficient i sostenible dels recursos hídrics naturals, amb polítiques de recuperació natural dels aqüífers i de gestió de la demanda, promovent l'estalvi, la reutilització i la regeneració de l'aigua.**
- **Promoure línies de finançament específiques que complementin les polítiques i actuacions de les autoritats locals dels diferents nivells competenci-**

Parlament de les Illes Balears

als per a afavorir la implantació de la mobilitat elèctrica (tant pública com privada) així com garantir el seu funcionament.

- Potenciar a les regions insulars la implantació d'energies renovables, combinades amb sistemes d'emmagatzematge energètic i incentivar la implantació de vehicles elèctrics.
- Establir un marc legal i econòmic perquè l'energia sigui un producte més en l'oferta que puguin donar les empreses o microempreses agrícoles ajudant a la seva sostenibilitat.

V.- CICLE DE L'AIGUA

Afrontar el futur en matèria d'aigües a Europa i a les Illes Balears, suposa assumir de manera decidida l'actual context de canvi climàtic. En els pròxims anys la disponibilitat d'aigua es veurà reduïda de mitjana entre un 20 i un 40%, alhora que l'augment dels cicles de sequera i els riscos d'inundació seran cada vegada més accentuats. Convé recordar que la UE està immersa en un procés de debat, avaluació i revisió per totes les parts de la pròpia Directiva Marc de l'Aigua.

En relació amb la implantació del regadiu, la situació de Balears és igualment dramàtica. En un territori sense cursos d'aigua superficials permanents, i amb uns aquífers sotmesos a una forta pressió de sectors com el turístic, l'única alternativa de futur és treballar sobre fonts no convencionals d'aigua a partir de la gestió de l'aigua de pluja, la reutilització d'aigües regenerades i l'ús d'aigües dessalades.

Des del Parlament de les Illes Balears li demanem a la Comissió Europea que desenvolupi una regulació adequada de cabals suplementaris que procedixin de la dessalació o la reutilització d'aigües regenerades i una estratègia general de reutilització d'aigües. Així com en unes condicions i paràmetres de qualitat establerts per la mateixa UE.

A les Illes Balears es depuren gairebé el 100% de les aigües residuals procedents de nuclis de població. La disponibilitat d'aigua regenerada en Balears equival tan sols al 16% del total.

Per això, els principis que han de ser enfortits en el marc de la UE són:

Parlament de les Illes Balears

- **Defensar davant les institucions comunitàries la Directiva Marc d'Aigües i vetllar pel seu adequat seguiment i aplicació, a més d'enfortir-la amb altres instruments jurídics complementaris. L'objectiu és recuperar el bon estat ecològic de les masses d'aigua, respectant els règims de cabals ecològics que permetin garantir el bon estat de rius i aiguamolls enfront del canvi climàtic i gestionar a nivell de conca els fluxos sòlids i sediments dels quals depèn la sostenibilitat de deltes, platges i ecosistemes litorals.**
- **La integralitat del cicle de l'aigua i el principi d'unitat de compte són essencials en el desenvolupament de polítiques d'aigua d'àmbit europeu.**
- **Estratègia d'inversió a través del FEDER que doni suport al tancament de cicles en la gestió d'aigua incorporant de forma decidida la reutilització d'aigües regenerades.**
- **En un context de canvi climàtic és essencial promoure estratègies d'adaptació al Canvi Climàtic, en matèria de planificació i gestió d'aigües.**
- **Desenvolupament de la nova Directiva sobre Recirculació i Reutilització d'Aigües Depurades i els treballs per a l'elaboració d'un Reglament relatiu als requisits mínims per a la reutilització de l'aigua**

VI.- COSTA I AIGÜES MARÍTIMES

La mar mediterrània és el bressol de moltes civilitzacions occidentals i un espai que connecta, per mitjà del comerç, a diferents cultures al llarg de la història. La mar mediterrània ha estat, i continua sent un espai que connecta Europa, Àfrica i Àsia. En conseqüència, compartim una història i una cultura comuna. Aquesta connexió històrica entre els països de l'arc mediterrani es tradueix actualment en una necessitat de cooperació constant per a mantenir vius els vincles culturals i socials encara que, també, uns interessos estratègics compartits com són la conservació de la mar mediterrània i l'economia compartida (turisme).

Un eix estratègic és la preservació de la mar mediterrània i la necessitat de treballar per a fer un front comú als problemes ambientals, generats, entre altres, per l'abocament d'envasos i altres residus a la mar; la contaminació generada, principalment, per combustibles d'embarcacions i abocaments d'aigües residuals; l'increment de trànsit marítim; les espècies invasores; l'escalfament global a conseqüència del canvi climàtic; la construcció excessiva en les costes o a pesca intensiva. No podem oblidar, tampoc, l'amenaça constant que suposen els sondejos i les prospeccions petrolíferes en la nostra mar.

Parlament de les Illes Balears

Moltes són les iniciatives que s'han dut a terme en els últims anys per a fer front a aquestes amenaces i poder buscar un equilibri necessari entre conservació i economia.

Les Illes Balears han estat pioneres i impulsores de moltes d'elles: La Llei de Residus i sòls contaminants; el Decret de Posidónea; l'ampliació del Parc nacional marítim-terrestre de l'arxipèlag de Cabrera; la creació i ampliació de reserves marines; l'impuls del ZEPIM al corredor de migració de cetacis del Mediterrani, la petició d'una zona ECA en la mar balear o les polítiques de neteja i vigilància del litoral.

Entenem que és imprescindible que la UE treballi en dues línies. En aquest sentit, els principis que han de ser enfortits en el marc europeu són:

- **La consecució d'uns objectius comuns i un marc legislatiu que doni cobertura a totes les regions de l'arc mediterrani per a preservar la mar mediterrània.**
- **La consecució d'un marc cooperatiu, internacional, estable i permanent amb la resta de països i regions no europees de l'arc mediterrani.**

VII.-OCUPACIÓ, COMERÇ, INDÚSTRIA, DIGITALITZACIÓ, R+D+I I ECONOMIA CIRCULAR

L'escassetat de matèries primeres susceptibles de transformació industrial, així com els elevats costos del sistema de transport han abocat a les Illes Balears (entre altres factors) a una forta dependència econòmica de les activitats terciàries vinculades a l'activitat turística internacional.

Això genera una situació de dependència de conjuntures que depenen de decisions alienes o d'imponderables, com s'ha posat en evidència amb la crisi de la COVID 19 i la seva especial incidència econòmica i laboral en els territoris fortament dependents de l'activitat turística internacional i, de forma encara més accentuada, en aquells dependents de la connectivitat aèria i marítima.

El manteniment de l'activitat agroalimentària és d'una transcendència vital per a les Illes Balears, tant per la continuïtat dels llocs de treball que genera, la participació decisiva en la preservació del territori i els recursos naturals que facilita, així com per la provisió de

Parlament de les Illes Balears

productes de proximitat i qualitat que procura. Tant les activitats agrícola, pesquera i ramadera com les indústries de transformació vinculades, han de ser elements de cohesió social i territorial de les illes i necessiten d'especial atenció per part de les instàncies comunitàries considerant la forta vinculació de les capacitats competencials de la UE amb aquestes activitats.

L'excessiva terciarització de l'activitat econòmica ha afavorit també uns nivells de formació professional i educatius poc satisfactoris en molts casos, així com moltes vegades un abandonament prematur del procés formatiu davant les demandes poc exigents en matèria de capacitat de bona part del mercat laboral. L'ocupació de les Illes Balears pateix una precarietat tant de salaris com d'estacionalitat, factors que llastren decisivament la competitivitat de la nostra economia.

El paradigma que dibuixa l'economia circular a nivell europeu és d'una prioritat màxima, apostant perquè sigui un dels sectors econòmics emergents que, en un futur pròxim, més llocs de treball generarà. El mateix ha de succeir amb l'impuls d'un sector primari més pròxim i millorant l'autosuficiència alimentària a les nostres illes.

L'actualitat ens demostra la imperiosa necessitat d'una diversificació econòmica. Això requerirà d'indústries modernes, eficients, competitives i connectades amb les cadenes de valor local on el fet insular tingui menys protagonisme i, alhora, permeti generar llocs de treball estables aliats a la temporalitat.

Amb aquest propòsit, es necessitarà crear indústries competitives que satisfacin les necessitats fonamentals dels nostres ciutadans. La millora de competitivitat requereix de la inversió en noves tecnologies, coneixements i digitalització, que a les nostres illes, es troba en un dels nivells més baixos de tot l'Estat.

Per tot això, des del Parlament de les Illes Balears proposem a la Comissió Europea:

- **Impulsar estratègies vinculades a la capacitat professional i la digitalització de la societat. Alhora és imprescindible posar en marxa estratègies a mitjà termini, enfortint les eines d'impuls empresarial, dotant de nous instruments financers de suport a l'activitat empresarial, fomentant l'emprenedoria i impulsant especialment els camps de l'entorn de l'economia social i del coneixement.**
- **Desenvolupar un Pla estratègic europeu per a la Indústria, que marqui les pautes per a una transformació sostenible dels diferents sectors i per a**

Parlament de les Illes Balears

l'augment de la producció local de productes bàsics i estratègics, generant així ocupació estable i de qualitat.

- Que tingui en compte, en el Pla d'Acció per a l'Economia Circular, els criteris determinants per a les economies i societats de les illes (com són la població flotant, la terciarització i el sobredimensionament que aquesta exigeix en matèria d'infraestructures).
- Impuls de la I+D+i i el desenvolupament de les indústries vinculades al coneixement i a la recerca. Defensa de criteris de finançament de les polítiques d'I+D+i que afavoreixin la diversificació econòmica de les illes, tenint en compte la terciarització tan dominant de la seva economia i els condicionants territorials, demogràfics, de recursos naturals i de transports que impedeixen el desenvolupament de la indústria manufacturera tradicional (més enllà de la vinculada a la transformació de productes agropecuaris).
- Una revisió dels programes d'innovació de la UE perquè la sostenibilitat sigui un component transversal del progrés tècnic, tecnològic i científic en tota Europa.
- Li demanem a la Comissió una estratègia específica per al turisme sostenible en aquestes regions, atès que ja hi ha una estratègia per al turisme costaner i marítim sostenible.
-

VII.- PRIORITATS DESPRÉS DE LA COVID-19

La crisi sanitària de la Covid-19 ha afectat seriosament l'activitat turística de les Illes Balears, ja que ha obligat al tancament de negocis i establiments que no prestin serveis essencials. La crisi econòmica provocada per la COVID-19 ha agreujat i posat en evidència aquesta situació i està suposant un increment sense precedents del nombre de persones desocupades, molt superior a les xifres de la gran recessió de 2008.

Davant aquest fet, s'imposa activar tots els mecanismes possibles perquè els efectes d'aquest increment històric de les persones sense treball siguin els menys possibles i, alhora, treballar a curt termini, activant tots els recursos del diàleg social i la legislació laboral, on salvar el teixit empresarial i l'ocupació han de ser objectius prioritaris.

Parlament de les Illes Balears

L'any 2020 s'espera una forta caiguda de l'afluència de turistes, amb greus conseqüències per al teixit productiu estimant una possible reducció del PIB balear de 9.273 milions d'euros (-31,6%), i una taxa d'atur del 29,2% (147.732 llocs de treball), sense comptar amb els treballadors afectats per un Expedient de Regulació d'Ocupació (ERTO).

Per tant, la nostra comunitat és una de les regions més perjudicades econòmicament per la crisi sanitària i ha afectat seriosament l'activitat turística de les Illes Balears, amb fortes conseqüències per a les persones treballadores i per a les empreses. Així, es fa necessari continuar treballant per a desenvolupar una estratègia d'activació que permeti establir el més ràpid possible, també accelerant la millora del model turístic i la seva sostenibilitat, competitivitat, qualitat i assegurant les illes com a destinació turística segura.

Davant la situació de crisi econòmica i social provocada per la COVID-19, des del Parlament de les Illes Balears plantegem a la Comissió Europea les següents propostes relatives a:

Desplaçaments i turisme:

- **Impulsar un programa europeu específic per als regions turístiques, les més afectades econòmicament per la COVID-19.**
- **Un Pla de recuperació del sector turístic i una estratègia europea que s'ocupi del turisme del present i del futur des d'un enfocament europeu (en línia amb un turisme sostenible i de qualitat). Mai el turisme ha estat inclòs en el Marc Financer Pluriennal.**
- **Protocols comuns de seguretat en els aeroports i ports de la UE amb la finalitat d'assegurar als ciutadans que és segur viatjar pel continent. És fonamental garantir la confiança als turistes establint estàndards comuns europeus als passatgers, perquè tinguin seguretat durant el trajecte.**
- **Promoure els corredors turístics segurs. Concretar els criteris pels quals es considerarà una zona segura o no i homologar els criteris d'avaluació.**

Parlament de les Illes Balears

Fons europeus:

- Mesures perquè els Estats membres facilitin l'avançament en el cobrament de les subvencions de la PAC com a mecanisme d'alleujament per al sector primari, especialment afectat per la crisi del coronavirus.
- Que les Comunitats Autònomes mantinguin la llibertat que els correspon per a decidir sobre la reassignació del pressupost restant del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER).

Altres

- Posar en marxa un pla de coordinació amb els Estats membres amb la finalitat de potenciar la fabricació i ús de test de detecció del coronavirus de manera conjunta a la UE, per a assegurar el proveïment de proves de detecció.
- Desenvolupar una Directiva europea per a regular el teletreball a la UE.
- Que es responsabilitzi del tractament i homogeneïtzació de dades relacionades amb la COVID-19 a través de l'oficina d'estadística comunitària Eurostat, amb la finalitat d'assegurar un tractament homogeni de les xifres i així transmetre rigor, coherència i confiança als ciutadans.